

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 6, KWIETNIA V.S. 1812 ROKU.

z Petersburga d. 20 Marca. Ministrowi Wojennemu, Jenerałowi Infanteryi *Barklay de-Tolli* Najmilszemu rozkazano być główno-komenderującym pierwszej zachodniej armii. Jenerałowie Infanteryi Hrabia *Goleniszczew Kotuzow* i Xiążę *Bagration*, Najmilszemu potwierdzeni w stopniu Główno-komenderujących armiami, pierwszy Dunajską, ostatni zachodnią drugą.

Dnia 17 Marca. W Pskowie, stosownie do rozkazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, formnie się rezerwa Gwardyi, do której naznacza się Maiorowie pułków pieszych: *Kexholmskiego Mordwinow* i *Rylskiego Tichanow*; rezerwa ta składa się z sześciu równych części dla pułków: 1sza *Preobrażeńskiego*, 2ga *Siemionowskiego*, 3cia *Iżmayłowskiego*, 4ta *Litewskiego*, 5ta *Strzelców* i 6ta *Finlandzkiego*. Dowodzić mają temi częściami, 3ma pierwszemi Maior *Mordwinow*, 3ma drugimi Maior *Tichanow*.

Dnia 19 Marca. Mianowani Naczelnikami po części Inżynierney, przy pierwszej zachodniej armii Jenerał Leytnant Inżynierów *Truzson*, przy armii 2giey zachodniej Jenerał Maior Inżynierów *Ferster*.

Naznaczeni Naczelnikami dywizyi pieszych: 1gley komendant pułku *Kiiowskiego Grenadyerskiego* Jenerał Maior *Inzow*; 2giey Szef pułku *Kamczackiego* pieszego Jenerał Maior *Tuczów* 2gi.

Naznaczeni Naczelnikiem dywizyi pieszej 5tey Jenerał Maior *Herzdorf*, komendantami Brygad: Szef 3go pułku strzelców Jenerał Maior *Nitus*, *Uglickiego* pieszego i 35 strzelców. Fligel Adjutant JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Półkownik *Woiejkow* 4go i 5ogo Pułków strzeleckich, z zatrzymaniem teraźniejszego tytułu; Szefami komendant pułku pieszego *Ołoneckiego* Półkownik *Wtorow* do pułku pieszego *Ukraińskiego*; Półkownik pułku 18go strzelców *Durnow* do pułku 29go strzelców.

Dnia 14 Marca. JEGO IMPERATORSKA MOSC oświadcza zupełne ukontentowanie swoje Naczelnikowi flotnych komend w Peterzburgu Kontr-Admirałowi *Murawjew* i Komendantowi drugiey Brygady flotney Kapitanowi komandorowi *Wyczeńskiemu* 2mu, za ich gorliwość szczególniejszą, staranność, pieczołowitość i niespracowaną czynność, okazaną w wyćwiczeniu ekwipażów okrętowych do służby liniowej.

Dnia 27 Marca. *Witebski* Gubernator cywilny Aktualny Konsyliarz Stanu *Sumarokow* naznaczony Gubernatorem cywilnym w *Nowogrodzie*.

Mianowani kawalerami orderu S. Anny drugiey klasy: Konsyliarz *Kolleski Dobrynin*, Konsyliarz *Kolleski Pawłow*, Konsyliarz Nadworny *Fleyszer*, Maior pułku *Alexandryjskiego Huzarów* *Baron Rozen*, Rottmistrz pułku kawalergardów i razem Fligel-Adjutant *Suchtelen*, Rotmistrze pułków *Huzarskich*, *Elizabetgradzkiego Lisaniewicz*, *Alexandryjskiego Łukicz* i Podporucznik po części kwatermistrzowskiey *Howen*.

z *Nowoczerkaska*, d. 27 lutego. W odległości na 18 wiorst od dawnego miasta *Staroczerkask*, na lewym brzegu *Donu*, niedaleko osady *Sreteńskiey*, dała się postrzeżać gruzy byłych niegdyś pieców i różnych glinianych naczyń. O pięć łokci w głąb, mieszkańcy okoliczni znajdują tam dawną *Rossyjską* srebrną monetę, kule ołowiane i różne kawałki żelazne sprzę-

tów domowych. W témże miejscu Podpółkownik *Mierzanow*, w bliskości tam mieszkający, znalazł srebrny *Rzymski* medal, wielkości teraźniejszego złotego; na jednej stronie tego medalu jest popiersie Cesarza *Wespazjana*, z napisem: *Caesar Vespasianus*; a na stronie odwrotnej: wyobrażenie Bogini pokoju; z napisem: *Pont. max. tr. p. Cas. VI.* to jest: *Pontifex maximus tribunicia potestate Consul sextum (ab urbe condita 828)*. (Pocz. póln.)

z *Paryża*, dnia 20 Marca. Król *Westfalski* przybył przed kilką dniami do tutejszey stolicy.

Dnia 21 Marca. Dzienniki nasze ogłosiły wyrok Kommissyi Woyskowej wyznaczony do osądzenia Kapitana okrętowego *Saint-Cricq*, byłego Kommandanta fregaty Cesarzkiey *la Clorinde*; kapitana fregaty *Ponée*, dawniey kommandanta fregaty Cesarzkiey *la Néréide* i porucznika okrętowego *Defredot-Duplanty*, byłego kommandanta fregaty Cesarzkiey *la Renommée*: Kommissya pomieniona czynności swoje rozpoczęła w *Paryżu* dnia 15 marca 1812, a po wysłuchaniu obrońców i odbytych examinach, wydała wyrok, w którym iednomyslnie uznała za niewinnego *P. Franciszka Ponée*, w poddaniu nieprzyjacielowi fregaty *la Néréide*, d. 26 maja 1811 i rozkazała, aby była mu powrócona szpada przez Prezydenta Kommissyi; również iednomyslnie niewinnym uznała *P. Defredot-Duplanty*, w poddaniu nieprzyjacielowi fregaty *la Renommée*, w nocy z dnia 20 na 21 maja 1811, i powróciła mu szpadę przez ręce prezydenta. A co się tycze *P. Jakuba Saint-Cricq*, rodem z *Escars*, departamentu *Piryneów niższych*, kapitana okrętowego, członka Legii honorowey, byłego kommandanta fregaty Cesarzkiey *la Clorinde*, większością głosów, 6 przeciw 2, uznała winnym, za nieposłuszeństwo na rozkazy swego kommandanta, (w obliczu nieprzyjaciela, ogłosiła za niegodnego znajdowania się w służbie, równie za krok pomieniony, iako i zato, że nic nie przedsięwziął w powtórnym uderzeniu na fregatę *la Renommée*, i że przez fałszywy obrót, niedeterminacją i nierozsądek, naraził ją na wzięcie przez nieprzyjaciela. Nadto ieszcze Kommissya iednoglosnie osądziła go na trzylétne więzienie, w miejscu przez Rząd wskazaném i odjęła mu zaszczyt członka Legii honorowey.

Mocą ustawy Cesarzkiey, pod d. 9 b. m., osoby zaszczycone orderem *Hollenderskim Jedności*, iakiegokolwiek stopnia, przestaną go nosić od d. 1 kwietnia, a wszyscy, którzy zaszczytzeni będą przez Cesarza nowym orderem Cesarzkim *Zjednoczenia*, zaczną go od tego dnia nosić. W *Hollandyi* porozdaie te ordery Xiążę *Arcy-Podskarbi Państwa Wielkorządca* departamentów *Hollenderskich*, &c. Zaszczytzeni tym orderem przeszła W. Kanclerzowi orderu rotę przysięgi wykonaną i podpisaną przez nich.

W skutku inney ustawy Cesarzkiey, gwardya narodowa w *Dalmacyi* podzieloną będzie, na gwardya czynną i odwodową. Do tej należą ci, którzy teraz zechcą się opłacić. Reszta ustawy przepisuje mundur dla gwardyi.

Dalmacya tak teraz podzielona: Powiat *Zara* ma 4 kantony 19 okręgów, a 48,281 mieszkańców; Powiat *Sebenico*, 3 kantony, 20 okręgów, a 55,399 mieszkani-

Powiat *Spalatro*, 5 kantonów, 27 okręgów, a 70,120 mieszk., Powiat *Lesina*, 3 kantony, 12 okręgów, a 31,813 mieszk., ogólna ludność *Dalmacyi* 219,480.

z *Amszterdamu* d. 22 *Marca*. Stosownie do dekretu Cesarskiego, podpisanego w pałacu *Elizeykim*, d. 9 *Marca*, formuje się 11ta loterya *Holenderska*, złożona z 40,000 biletów; 235,000 wygrujących, a 485 nagrodowych i dzieli się na 5 klas. Bilety niemogą być sprzedawane, tylko w departamentach *Holenderskich*.

Od *granic Illiryi*, d. 6 *marca*. Pisma Publiczne z *Tryestu* umieściły następujące szczegóły względem strzelania z harmat, słyszanego tam, przed niejakim czasem, z morza, w kierunku tego miasta. „D. 22 *Lutego* słyszeliśmy gromy bitwy morskiej wcale żwawey. Okręt francuzki liniowy, o 74 działach, *Rivoli*, wyszedł ostatniego czwartku z *Wenecyi*, z trzema brygami i innymi statkami mniejszemi, najpodobniej, że miał płynąć do *Korfu*; między *Piraną* i *Grau*; spotkał się z okrętem angielskim wojennym, o 64 działach i z jednym brygiem; przyszło do bitwy, której słyszeliśmy strzelanie ciągle, od godziny 2 z północy, do godziny 8 ranney; okręt francuzki i trzy brygi mężnie i uporczywie się bronili; ale nakoniec musiały ustąpić przemagającej sile nieprzyjacielskiej; Anglicy bowiem mieli na zasadzie kilka okrętów, które przyspieszyły w chwilę bitwy. Okręt liniowy został wzięty, bryg jeden wyleciał na powietrze, dwa inne brygi i kilka mniejszych statków zawinęły tu koło wieczora. Nieprzyjaciel, odesławszy tu 156 żołnierzy morskich i maytków ranionych, d. 24 rano odplynął z zabranym okrętem. Wygranę tę powinien przypisać iedynie większości swej sily. (*Gaz. frankf.*)

z *Lauzanny* 17 *Marca*. Odebraliśmy radośną wiadomość w liście Przeora szpitalu góry *ś. Bernada*, że wiadomość o zapadnięciu 60 koni z ludźmi na tej górze, nie była rzetelną. (*Gaz. frankf.*)

z *Madrytu* d. 1 *Marca*. Przejęty został list *Henryka O'Donnel*, mianowanego członka nowej *Regencyi Kadyxskiej*: pisał z *Alikantu* do brata swego *Karola O'Donnel*, który się dostał w niewolę, w liczbie jeńców wojennych, przy zdobyciu *Walencyi*, razem z *Jenerałem Blake*. Z listu tego można się przekonywać, iak sami naczelnicy powstania hiszpańskiego mało mają ufności w środkach swoich i iak tracą nadzieję utrzymania zamysłów swoich. (*Gaz. Berlin.*)

z *Wiednia*, d. 18 *marca*. Ogłoszono tu ze strony rządu krajowego następujące pismo okolne. N. P. starając się zaradzić zawsze koniecznym potrzebom wierznych poddanych swoich, i przysposabiać zapasy artykułów żywności nieodbitcie potrzebnych, raczył wyrokiem przez kancelaryą nadworną, d. 13 *lutego* wydanym, rozkazać, ażeby będący już zakaz wyprowadzenia wszelkich gatunków zboża był ponowionym i iak najsurowiej przestrzegany. Zważywszy iednakże, iż podług wypadku wszystkich doświadczeń, wolność handlu wewnętrznego do podwyższenia kultury i osiągnięcia prawdziwej i naturalnej ceny żywności istotnie się przykłada, uchwalił N. P., aby poczynszy od dnia niniejszego obwieszczenia, wszelkie prawa ograniczające handel zbożowy, lub, kładące mu trudności zażniesione i nieskutkujące już więcej uważane i za takie ogłoszone były, z tym iedynie wyjątkiem: iż *Zydom* tak, iak i dawniej, handel zbożowy pod prawnymi karami iest zabroniony. Naywyższa ta uchwała nie ściąga się wręście do żadnych porządków, po miejscowych targach będących, które są tylko prawidłem politycznym, a które zatem i nadal, iak nayściśley zachowane być mają. W *Wiedniu* dnia 6 *marca* 1812. (*z Gazety Lwowskiej*)

Dnia 18 *marca*. Wyjazd *Cesarza* naszego do *Pragi* nastąpić ma dnia 22 b. m.

Arcy *Xiąże Palatyn*, który, iak wiadomo, zjechał do *Wiednia* dla pomówienia z *Monarchą* i na powrót już do *Presburga* odjechał, podać ma *Seymowi węgierskiemu*, w imieniu *Cesarza* i *Króla*, ważne propozycje.

Mówią, że po *Wielkieynocy* będą zwołane milicje krajowe, dla ćwiczenia się przez kilka tygodni w robieniu bronią.

Z *Presburga* dnia 20 *marca*. Dnia 16 b. m. odprawilo się 77me, a dnia 17go, 78me posiedzenie seymu węgierskiego w tutejszem mieście.

ze *Lwowa* dnia 8 *marca*. Przed kilką dniami przybył tu *Baron Trauttenberg*, *Feldmarszałek* *Leytnant* *Austryacki* i *Kawaler* orderu wojskowego *Maryi Teresy*.

z *Kopenhagi*, 24 *marca*. *P. Knudsen* na nowo ofiarował 3,582 talarow na wsparcie współziomków swoich, którzy w bitwach rany odnieśli. Liczą niektórzy, iż od dnia 26 *stycznia*, roku przeszłego, reprezentacje teatralne, dawane na zysk w tak chwalebny cel, wyniosły 59,000 talarow.—Ogłoszono tu zakaz *Królewski* wynoszenia chleba za miasto, pod karą zabrania, wzywający potrzebnego dla ludzi okrętowych w porcie lub stanowiskach i to na kilka dni.—Rozkazem królewskim 3 *marca* wszystkie wdowy uwolnione zostały od podatku tytułowego.—Odkryto fałszérzow biletów bankowych w *Chrystyanii*. Były to trzy osoby: są wszystkie poymane i osadzone w więzieniu; narzędzia ich, które były ukryte w lesie blizkim *Chrystyanii*, są w rękę sądu.—*Gazeta Wiborska* (w *Danii*) umieściła biografią młodej panienki, *Smith* zowiącej się, zmarłej w roku 25 życia, a znaney z przykładania się swego do umiejętności, którym osoby płci iey nie zwykły się oddawać: wytłumaczyła bardzo pięknie z hebrajskiego xięgę *Pacyenta pańskiego* i *Pieśni Kłopotocka* z ięzyka niemieckiego na oyczysty. Podług wiadomości historyczney o *Towarzystwie* wsparcia publicznego, w mieście naszym, wzięło ono swój początek w wieku 12tym, a 1542 potwierdzone przez *Chrystyana 3go*; wszyscy zaś *Królowie Duńscy*, od tego czasu panujący, byli członkami iego.—*Król* potwierdził nowe *Towarzystwo*, którego celem iest wspomaganie ubogich, a szczególniej wdów w wieku podszłym.—Teraz mamy zimna 8 stopni.—Na morzu i *Sundzie* wiele kry pędzi.—*P. Simezen* *Doktor* i *Kawaler* orderu *Duńskiego*, założył w *Rüpen* plantacyą trzciny cukrowey. (*z Koresp. Hamb.*)

Dnia dwódziesiątego czwartego *lutego* odebrano w *Chrystiansand* niespodzianą wiadomość, że *fłotylla* angielska, z trzech *fregat* i 4ch *brygow* złożona, ukazała się od zachodu tego miasta, o 3 mile od brzegów; okręt *Duński*, wzięty przez bryg angielski pod *Chrystiansand*, potrafił się wysliznąć z rąk nieprzyjaciela, który iednak zabrał część iego ładunku, przywoził też 6 *maytków Duńskich*, których bryg ten był zabrał.—Przed niejakim czasem, w domu iednym w *Naskow*, rozbijając komin, znaleziono 4 blachy miedziane sztychowane do topienia różnych gatunków szelinów *Duńskich*: złożono ie w gabinecie starożytności nowego *Muzeum*.—*Towarzystwo* pod tytułem *Dobra Norwegii*, w celu ulepszenia gatunków owiec i wełny, zakupiło wiele *baranów hiszpańskich* i sprowadziło ie do *Guldbrandsdalen*: iest to miejsce w całym *królestwie* naywygodniejsze do utrzymywania owiec. (*z Gazety Frankf.*)

z *Dusseldorf*, 15 *marca*. *Kommissya* budownicza czyni wszelkie przygotowania, około przyozdobienia tutejszey stolicy, stosownie do rozkazu *Cesarskiego*. *Port* nowy blizkim już iest ukończenia; zostanie on wiecznym pomnikiem przejazdu *Monarszego* przez tutejsze okolice. (*z Koresp. Hamb.*)

z *Kasselu* dnia 25 *marca*. *Król* nasz powrócił do tutejszey stolicy z *Paryża*, o godzinie pierwszej z południa. (*z Gaz. Berl.*)

z *Weimaru*, dnia 8 *marca*. Tęmi dniami przybył do *Erfurtu* *Xiąże Elchingen* (*Marszałek Ney*). Od dnia 13 t. m., iak już o tém poprzedniczo uwiadomiono było, zaczną przechodzić przez państwa *Związku reńskiego* różne dywizye wojsk; a nadto w naszym kraju stanie na kwaterach, przez czas niezamierzony, korpus 5000 ludzi mający, (w liczbie tej 1600 kon-

nicy i oboz artyleryi) Czekamy tu Jenerała *Sebasti-ani* ze sztabem ieneralnym. Wozy i muły iuczone z bagażami Cesarza *Napoleona*, przeszły przez nasze miasto. Pogłoska, że Cesarzowa Francuzka będzie towarzyszyc małżonkowi swemu, a przez czas bawienia iego w *Warszawie* zostanie w *Dreznie*, ieszcze się nie potwierdziła. (z *Gazety Peterzburskiej Rossyjskiej*)

Od *Brzegów Menu*. 4 marca. Dnia 29 przeszłego miesiąca przybyli z *Francyi* do *Frankfurtu nad Menem* półki francuzkie, 4 strzelców i 8 huzarów. (z *Gazety Peter. Ross.*)

z *Halli* dnia 20 marca. Spodziewamy się tu nie zadługo Króla westfalskiego, Pana naszego: część dworu już przybyła.

z *Londynu* dnia 12 marca. Sądzą, że Lord *Sidmouth* (*Addington*) będzie Prezesem Rady Królewskiej, a Lord *Melville* na miejscu *P. Yorck* Prezesem admiralicyi.

P. Perceval minister zapowiedział w Izbie niższej, iż za dni kilka wezwie izbę, aby się d. 13 kwietnia zebrała na posiedzenie, na którym *P. Grattam* wprowadzi rzecz o oswoobodzeniu katolików irlandzkich.

Na sessyi teyże izby, d. 3 b. m. odrzucono wniosek o cofaniu uchwał gabinetowych, względem handlu z obcimi mocarstwami, a to większością 216 głosów przeciw 144. Przy tey okoliczności kanclerz skarbowy wystawił, iż cofnienie tych uchwał stałoby się użytecznym nieprzyjacielowi: boby miał gdzie zbywać płody swojej ziemi i rękodzielni; dochody iego celne, zniszczone przez też uchwały, podniosłyby się inareszcie, zyskałyby wszelką sposobność sprowadzenia do swoich zbroiowni i warsztatów drzewa zdatnego na budowę okrętów; tudzież innych potrzebnych do tego rzeczy, których sprowadzenie teraz przychodzi mu z wielką trudnością i ogromnym kosztem

Regencya hiszpańska, podług doniesień dzienników naszych, rozwiązana została. Na jey miejscu ma bydź ustanowiona Rada wykonawcza z pięciu członków, a mianowicie: z Xiążęcia *Infantado* sprawującego urząd posła przy dworze londyńskim, Hrabiego *de la Bisbal*, Admirala *Villa-Vivencio*, Gubernatora *Kadyxu*, Wice-Admirala *Mosquera* i *P. Ribas*. Junta *Kadyxska* Wice-Króla *Platy*, *Don-Elio*, odwołała. (z *Gazety Berlińskiej*)

z *Monte-Video* (w *Ameryce południowej*) d. 27 listopada, 1811. *Elio* został odwołany przez Rząd hiszpański i ma płynąć do *Kadyxu*, na fregacie, która przybyła na rzekę *Plata*, wraz pod odjeżdżie *Emmelina*. Rozumiano, że ta fregata naładowana jest piastrami, do *Hiszpanii* wysyłającemi się i wraz wyszedł edykt zakazujący wywozu gotowizny. Kapitan *Haywood*, dowódzca okrętu *Néerus*, prosił o pozwolenie wywiezienia pewney ilości piastrow do *Anglii*, ale mu odmówiono.

Woyska *Buenos-Ayres* cofnęły się 15 t. m. do wsi *Saint-Joseph*; nasze posunęły się pod miasto *Las-Piedras*; portugalskie są teraz w *Maldonado*. (Dzień. pań. fran.)

z *Buenos-Ayres*. (w *Ameryce południowej*) d. 22 listopada 1811. Rząd wykonawczy, złożony z 3ch członków, ma zastąpić Juntę *Buenos-Ayres*. Członkami tymi są *Felicyan Chiclana*, *Emanuel Sarratea*, i Doktor *Jan-Jozef-Passo*, dawniey Sekretarz Junty. Sprawy publiczne kraju są pod dyrekcyą trzech Sekretarzów Stanu, którzy nie mają prawa głosowania w przyjęciu środków, a mianują się przez Członków Rady wykonawczej, na których samych odpowiedzialność zostaje. *Don-Aries-de-Viana*, kapitan fregaty, jest naczelnikiem sztabu głównego w *Buenos-Ayres*. Jenerał *Belgrans* został mianowany półkownikiem regimentu patryotycznego na miejscu prezydenta *Cornelio-Souvedra*. Korpus ten jest główną siłą rewolucjonistów i było to przeciw życzeniu patryotów, że dowództwo oddane było prezydentowi, który teraz zajmuie się urządzeniem siły zbroynéy w *Peru*.

Gogéneche zupełnie został odcięty w stanowisku, które posunawszy się obrał w prowincyach dolnych *peruwiańskich*, podległych Wice-Rejowi w *Buenos-Ayres*. Nowe woysko, które się utworzyło we środku kraju i było wspierane przez usiłowania *Cocha-Rambinos*, zabrało rozwinioną garstkę *Desaguadero*. Indyanie daią posilki rewolucjonistóm i zabili jednego z braci *Gogéneche*. Zapewniają, że położenie tego Jenerała jest bardzo niebezpieczne: co potwierdzają nie tylko doniesienia strony rewolucyney, ale też i listy od ich nieprzyjaciół. *Casletti* i *Balcarel* znajdują się teraz w *Buenos-Ayres*, gdzie mają usprawiedliwić się z obwinienia ich o bitwę stoczoną z woyskami *Lima*.

Ogłoszenie z *Ministryum Oświecenia*.

z *Petersburga*, d. 15 Marca. *P. Kirhoff*, Adjunkt IMPERATORSKIEY Akademii Nauk w *Petersburgu*, wynalazłszy sposób robienia cukru, z roślin mączystych, krochmal w sobie mających, złożył Ministrowi krajowego oświecenia, dla przedstawienia JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, próbę otrzymanego cukru, z wyświeceniem korzyści, iakie z wynalazku tego wyniknąć mogą, jeśli sposob ten powszechnie w kraju znanym stanie się.

JEGO IMPERATORSKA MOSC, stosownie do przelożenia Ministra oświecenia, wyznaczył Kommissyą dla wyexaminowania tak samego sposobu postępowania, iako też, dla przekonania się o nieszkodliwości takowego cukru; a po otrzymaniem zaświadczeniu Kommissyi, udarowawszy wynalazcę nagrodą, rozkazać raczył, sposób takowy ogłosić po całym państwie, z zapewnieniem nagrody dla tego, kto by z otrzymanego, tym sposobem, cukru zrobił należycie rafinowany.

Dopelniając Naywyższego w tém rozkazu, Minister krajowego oświecenia, ogłaszając sposób wyprowadzania cukru, wynaleziony przez Adjunkta *Kirnosa*, w Imieniu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI objawia; iż, jeżeliby kto wynalazł sposób nayprostszy wyprowadzania pomienionego cukru z różnych krochmalów, robiących się z roślin, obficie w *Rossyi* znajdujących się, oraz obrócenia go w należycie rafinowany, któryby w słodyczy swéy z oia zwyczajnemu nieustępował, z opisaniem dokładnym szczegółów postępowania, tudzież naczyń i narzędzi do tego użytych, wreście znaków prostych, o nadziei skutku zapewniających, iakie się w ciągu postępowania okażą, dla tego dana będzie nagroda 10,000 rubli assygnacyynych, z gabinetu MONARSZEGO. Do tego opisanja mają bydź przyłączone próby otrzymanego cukru nie mniéy nad 10 funtów, dla tego, żeby się mogły nad nim należyte zrobić doświadczenia, dla przyznania nagrody temu, czyy sposob okaże się najlepszym. Opisy i próby te mają bydź przesyłane do Ministra oświecenia.

Sposob otrzymywania cukru z różnych krochmalów, użyty przez Adjunkta *Kirhoffa*, jest następujący. We wszystkich, czynionych dotąd doświadczeniach, za pomocą kwasu siarczanego, wodą rozlanego, na różnych krochmalach, z pszenicy, gryki, żyta, z gatunku pszenicy, *triticum spelta*, zwaney, tudzież, bobu, grochu, ięczmienia i kartofli, otrzymywał on cukier, ale iedne z nich dały większą ilość, drugie mniéjszą. Najlepszym ze wszystkich krochmalów okazał się ten, który, rozpuszczony w wodzie wrzącej, daje nayprzezroczystszy rozczyń. Przymiot ten szczególniey właściwy jest krochmalowi z kartofli. Kwas siarczany, zmieszany z krochmalem, w ilościach bardzo różnych, po dostatecznym gotowaniu daje cukier: czas na gotowanie potrzebny, miarkuie się podług ilości kwasu użytego. I tak: jeżeli, na 100 funtów krochmalu, użyje się 10 funtów mocnego kwasu siarczanego, rozwiezionego w 600 funtach wody; w tedy, czasu na gotowanie potrzeba 7 do 8 godzin, nim się krochmal w cukier zamieni; gotowanie trwać powinno 20 godzin, jeżeli, do 100 funtów krochmalu, przyda się 2 fun. kwasu rozwiezionego w 400 funtach wody;

24 i 26 godzin, jeżeli do 100 fun. krochmalu przyda się 1½ fun. kwasu, rozlanego we 400 fun. wody. Złączone 100 funtów krochmalu z 1 funtem kwasu i 400 funtami wody, potrzebuje najmniej 36 do 40 godzin na gotowanie, nim krochmal w cukier się zamieni.

Ponieważ kwas siarczany, do wydobycia cukru potrzebny, powinien być wcale słaby, byłoby więc rzeczą bardzo pożyteczną, gdyby fabrykanci cukru w fabrykach swoich i ten kwas robili, gdyż, przez zgęszczenie jego na kwas skoncentrowany, staie się on trzecią częścią i więcej droższym. Zamiast naczyń ołowianych, używanych w rękodzielniach, mogłyby się użyć dla wyrabiania tego kwasu naczynia drewniane, wewnątrz lakierem, albo kitem powleczone.

Ponieważ dla robienia cukru nie potrzeba, żeby krochmal był suchy, gdyż on do tego przeznaczenia miesza się z wodą; przeto krochmal wilgotny, byleby tylko dostatecznie był obmyty, a następnie i samego krochmalu robienie w fabrykach cukrowych, przyniosłoby niemałą korzyść dla ich właścicieli.

Z doświadczeń, dotąd czynionych, na wielkiej ilości, dało się postrzedz, że najlepszy stosunek kwasu do krochmalu jest: jeżeli 1 i pół funta mocnego kwasu siarczanego zmiesza się z 400 funtami wody i 100 funtów krochmalu i gotować będzie ta mieszanina przez 24 do 25 godzin. Zmieszanie wody z kwasem, rozpuszczenie krochmalu w tym roztworze i gotowanie samego roztworu, odbywa się następującym sposobem: do kotła miedzianego, dobrze pobielonego, bierze się 250 funtów wody, do której przydaie się 1 i pół funta mocnego kwasu siarczanego i gotuje się na ogniu, drzewem podniecany, aż do zawrzenia. Do tak wrzącego roztworu, coraz częściami wlewa się 100 funtów krochmalu, rozpuszczonego w 150 funtach wody i precedzonego na sito: w ciągu cędzenia, ustawicznie należy mieszać drzewianą łopatką, a ilość ma być około 8 funtów na raz; za każdym zaś razem, skoro roztwór wrzeć zaczyna, należy toż samo powtarzać, aż wszystek krochmal nie wleie się do kotła. Mieszać pomy należy, póki roztwór od wrzenia nie podeymnie się i wre równo, co nie trwa nad pół godziny. Wtedy kocioł przykrywa się nakrywką, która również dobrze ma być pobieloną i gotowanie trwać ma jeszcze przez 24 do 25 godzin. W czasie gotowania, za każdym razem, skoro 20 do 25 funtów wody przez parowanie ubędzie, takąż ilość wody wrzącej dolać należy. Po upłynieniu czasu, dla gotowania zamierzonego, do roztworu, mającego wtedy smak słodkokwaskowaty, sypie się proszek z węgla dostatecznie wypalonych i należycie utłuczonych i zostawnie się przez dwie godziny bez gotowania, często jednak zawsze pomieszkiwać, żeby proszek węglowy na dnie nie osiadał. Ilość tego proszku miarkuje się podług większy lub mniejszy żółtości koloru roztworowego: zwyczajnie do ilości wyżej położony krochmalu, bierze się 6 do 10 funtów proszku węglowego. Dla poznania, czy dosyć jego wzięto, precedza się pewna ilość roztworu przez bibułę i jeżeli roztwór wypływający nie ma żadnego koloru, wtedy proszku węglowego dodawać więcej nie należy. Potem, dla oddzielenia kwasu siarczanego od roztworu, kładzie

się do kotła, częściami potroszę, przy ustawicznym mieszaniu, 3 funty kredy tłuczonej, wtedy roztwór wydaie ustawiczne sykanie. Kiedy się już kreda zupełnie włoży i kiedy roztwór przez pół godziny prawie, był pomieszkiwany łopatką, w tedy się precedza przez worek ostrokończasty z grubego sukna, który wpzód ma być zmoczony w wodzie. Pozostałe w worku węgle i inne nierozpuszczające się cząstki, po precedzeniu roztworu słodkiego, nalewają się wodą zimną pomy, póki wyciekający płyn nie będzie miał najmniejszej słodyczy. W precedzonym płynie pozostae jeszcze część rozpuszczonej kredy, która, w powinnem nastąpić zgęstwieciu, przez ciepło swoje, nadaie cukrowi kolor ciemny. Dla tego należy przydać do roztworu pół łota mocnego kwasu siarczanego, rozpuszczonego w 4 funtach wody. Kwas ten oddziela się potem przez wsypanie jednego łota kredy tłuczonej, w ten czas kiedy ulęp cukrowy przybierze już pewną gęstość. Po czem roztwór słodki cały w płaskich pobielanych miedzianach, nie głębszych nad 4 cale, utrzymuje się w ciepłe 60 do 65 stopniów, podług Reaumera, dla wyparowania wody, i w ciepłe tego stopnia zostawnie się, aż póki tak nie zgęścieie, iak ulęp cukrowy, albo, póki nie okaże, podług Areometru P. Bome na kwasy, gęstości 35 do 40 stopni. Dalej ulęp zostawnie się, przez 10 do 12 godzin, w ciepłe nmiarkowanym; aż nie osiedzie na dnie gips, który się uformował z kredy i kwasu siarczanego; potem należy pozlewać ulęp czysty z osadów. Potem postawić go w ciepłe 10 do 12 stopni Reaumura, w którym on 3go lub 4go dnia zaczyna się krystalizować, a nakoniec cały przejdzie do stanu stałego. W stanie tym kładzie się do płótna i wyciska się, dla oddzielenia ulępu, który się nie skrystalizował. Wyciśniony ulęp ma w sobie jeszcze cukier, który się dobywa przez parowanie ulępu na nowo, do pierwszego stopnia gęstości i jego krystalizacją. Cukier pozostały w płótnie, a od ulępu oddzielony przez wyciskanie, po roztarciu, ma postać białej cukrowy faryny i może się używać do potraw i napoiów. Ale cukier ten nabywa większej jeszcze białości, jeżeli rozpuszczony w 2 lub 3 częściami wody, będzie się gotował przez kwadrans, z małą ilością proszku węglowego i precedzony z małą wcale ilością kwasu siarczanego, znowu się wyparuie do gęstości ulępowi właściwej i skrystalizuje się, przez co nabiera dostatecznej białości. Ze 100 funtów krochmalu pszennego, otrzymuje się 115 funtów ulępu, a ilość ta po pierwszej krystalizacji i wyciśnieniu daie 65 funtów cukru suchego i 50 funtów ulępu.

Podpisano. *Alexy Hrabia Razumowski.*

Dentysta Ludwik Pechmeia, synowiec byłego dentysty Cesarskiego Cogniard, z którym praktykował swoją sztukę w St. Petersburgu, ma honor donieść Prześwientej Publiczności Wileńskiej, że powrócił tu z Mińska i że mieszka w domu Symsona, na ulicy Niemieckiej. Ktoby potrzebował jego pomocy, znajdzie od godziny 8mej do 11stej z rana; a od 3ciej do 5tej po obiedzie.

w Wilnie	Barometr	Termometr	Odmiany	
dnia	calie	stopnie	powietrza	
2	z rana	27 5 6	— 3	pogodne
	po południu	27 5 0	+ 3,5	
	w wieczor	27 3 3	— 1	pochmurne
3	z rana	27 5 6	— 2,5	
	po południu	27 6 3	+ 3,5	pochmurne
	w wieczor	27 6 2	+ 3	
4	z rana	27 5 7	+ 2	pochmurne
	po południu	27 5 4	+ 5,5	
	w wieczor	27 6 2	+ 2	pochmurne
5	z rana	27 5 7	— 0,5	
	po południu	27 4 4	+ 2	pochmurne
	w wieczor	27 4 2	+ 1	

Cena Targowa Wileńska			
Od dnia 31 Marca do dnia 1 kwiet. rub: kop			
Kommissyyna	Bezka	Zyta surowego	10 —
		Pszenicy	18 —
		Jęczmienia	8 —
		Gryki	8 —
		Owsa	9 50
		Grochu	8 —
		Faska Masła	5 —
		Funt słoniny wędzonej	— 15
		Funt mięsa wołowego	— 6
		Assynacja 100 rubli	20 —
		Dukat	2 95

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiej — W Drukarni przy Redakcyi,

DODATEK

D O D A T E K

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO.

W WILNIE DNIA 6 KWIETNIA V. S. 1812 ROKU.

O g ł o s z e n i e

Od Kommissyi, ustanowionej w gubernii wileńskiej, dla przedawania dóbr skarbowych, ogłasza się, iż na mocy Najwyższego Manifestu, pod dniem 10 września 1810 roku, wyprzedawać się będą, na kontraktach wileńskich, od dnia 23 kwietnia podług starego kalendarza, majątki skarbowe sraościńskie, w gubernii wileńskiej leżące, a w przyłączonej tu tabelli wymienione. Zyczący nabydź takowe majątki, oddzielnie folwarkami, albo ogółem całe majątki kupując, zechcą stawić się w teyże Kommissyi, gdzie mogą otrzymać szczegółowe o nich informacje, a w zdarzeniu potrzeby pozwolono będzie i same majątki na miejscu oglądać — Z autentyczną formą zgodno Sekretarz Antoni Wiskowski.

Tabella o majątkach skarbowych w gubernii Wileńskiej przeznaczonych do przedania na kontraktach Wileńskich, w miesiącu kwietniu 1812 roku.

1) Dzierżawa Brażoła czyli Ekonomia Trocka, w której folwarków, wsi 10, i zaścianków 9; dymów włościańskich 67, dusz męzkich włościańskich podług przeszłej rewizyi 279, ziemi uprawnej, sianozętny z pustoszami włók 31 nadto sianozęci na 658 wozów, pod lasem 761 dziesięcin i nadto 4519 dziesięcin, leży w powiecie Trockim.

2) Majątek Kryniczyn z folwarkiem, w niem miasteczko Kryniczyn, wjśsek 3 i zaścianek 1, dymów włosc. 46, dusz męzk. włosc. 185 rzeczywiście będących, ziemi uprawnej i sianozętny włók 57, morgow 3, pod lasem do 600 dziesięcin; w powiecie Upińskim.

3) Majątek Bebrusy, w którym folwark, 2 wsi i 4 zaścianki dymow włosc. 11, dusz męzkich włościańskich 88 ziemi uprawnej i sianozętny włók 12 morgow 13, pod lasem do 60 dziesięcin: w powiecie Wileńskim.

4) Dzierżawa Pelikany, ziemi uprawn. i sianoz. włók 5, pod lasem do 20 dziesięcin; w powiecie Wileńskim.

5) Dzierżawa Kołoboryszki, ziemi uprawn. i sianozęci włók 2 morgow 27; w powiecie Wileńskim.

6) Dzierżawa Rotunce, dymów włościańskich 2, dusz męzkich włościańskich 9, ziemi uprawnej i sianozętny włók 3, morgow 14, w powiecie wileńskim.

7) Dzierżawa Gudelki, ziemi uprawnej i sianozęci morgow 25, pod lasem 80 dziesięcin, w powiecie Wileńskim.

8) Dzierżawa Czotyryki, dymów włościańskich 6, dusz męzkich włościańskich 23, ziemi uprawnej i sianozętny włók 7, w powiecie Oszmiańskim.

9) Koniuszostwo Oszmiańskie, ziemi uprawnej włók 2, morgow 4, pod lasem 20 dziesięcin, w powiecie Oszmiańskim.

10) Dzierżawa Nerowka, ziemi uprawnej i sianozętny włók 2. morgow 4; pod lasem 20 dziesięcin, w powiecie Oszmiańskim.

11) Dzierżawa Krawcowszczyzna, ziemi uprawnej i sianozętny włók 2 w powiecie Oszmiańskim.

12) Dzierżawa Hernokole, czyli, Zarnowice, dymów włościańskich 3, dusz męzkich włościańskich

9, ziemi uprawnej i sianozętny włók 4, pod lasem do 360 dziesięcin, w powiecie Trockim.

13) Dzierżawa Nowosady, z zabudowaniem folwarcznym, ziemi uprawnej i sianozętny włók 2, pod lasem 60 dziesięcin, w powiecie Trockim.

14) Dzierżawa Mieszkucie, dymów włościańskich 4, dusz męzkich włościańskich 18, ziemi uprawnej i sianozętny włók 8, morgow 22, w powiecie Trockim.

15) Dzierżawa Buryszki, dusz męzkich włościańskich 2, ziemi uprawnej i sianozętny włók 4, pod lasem do 40 dziesięcin, w powiecie Trockim.

16) Dzierżawa Bobole, ziemi uprawnej i sianozętny morgow 26 w powiecie Trockim.

17) Dzierżawa Sudzinmany, samą ziemię mająca, morgow 6, w powiecie Trockim.

18) Starostwo Obole, przy którym wieś 1, dymów włościańskich 5, dusz włościańskich męzkich 16, ziemi uprawnej i sianozętny włók 14. w powiecie Braślawskim.

19) Łuh Ostrow albo Łanhas, ziemi włoka 1, morgow 15, w powiecie Kowieńskim.

20) Dzierżawa Biswoynele, samą ziemię mająca, uprawn. i sianozętn. morgow 17, pod lasem 68, dziesięcin. w powiecie Rosieńskim.

21) Dzierżawa Botom, ziemi uprawnej i sianozętny morgow 5 i pół; pod lasem 60 dziesięcin, w powiecie Rosieńskim.

22) Dzierżawa Kierbiedzie, dymów włościańskich 5, dusz męzkich włościańskich 14, ziemi uprawnej i sianozętny włók 6, morg. 1, pod lasem do 40 dziesięcin, w powiecie Telszewskim.

23) Dzierżawa Micaycie albo Truskulany, dymów włościańskich 2, dusz męzkich włościańskich 19, ziemi uprawnej i sianozętny włók 7 morg 1. pod lasem 30 dziesięcin, w powiecie Telszewskim.

24) Dzierżawa Poiznie, dymów włościańskich 2, dusz męzkich włościańskich 6, ziemi uprawnej i sianozętny włók 4, morgów 23, w powiecie Telszewskim.

25) Dzierżawa Ryszkiany, dymów włościańskich 2, dusz męzkich włościańskich rzeczywiście będących 6, ziemi uprawnej i sianozętny włók 2 morgow 15, pod lasem 30 dziesięcin, w powiecie Telszewskim.

26) Dzierżawa Zylwicy, ziemi uprawnej i sianozętny włoka 1, morgow 18 i pół, w powiecie Rosieńskim.

27) Dzierżawa Koyrany, przy niej wsi 2, dymów włościańskich 17, dusz męzkich włościańskich 87, ziemi uprawnej i sianozętny włók 25 morgow 14 pod lasem 280 dziesięcin w powiecie Rosieńskim.

28) Starostwo Krewskie, przy którym miasteczko, Krewo, wsi 8 i zaścianków 4, dymów włościańskich 72, dusz męzkich włościańskich 646, ziemi uprawnej i sianozętny włók 114, morgow 10 i pół, pod lasem do 1620 dziesięcin, w powiecie Oszmiańskim.

29) Dzierżawa Szłykie, przy której wieś 1, dymów włościańskich 17, dusz męzkich włościańskich 60, ziemi uprawnej i sianozętny włók 10, w powiecie Kowieńskim.

30) Część Starostwa Preńskiego z folwarkiem przy którym wsi 16, i 9 zaścianków, dymów włościańskich 107, dusz włościańskich męzkich 432, ziemi uprawnej i sianozętny włók 116, morgow 4, pod

lasem 898 dziesięcin i nadto 5042 dziesięcin, w powiecie Kowieńskim.

31.) Od Klucza Kukucitskiego: 1) Folwark Pokilbiszki, mający 2 zaścianki, dymów włość 4, dusz męzk. 10, ziemi upraw. sianoz. włok 10 mor. 3; 2) Majątek Drabiszki z folwarkiem, przy nim wieś 1, i 2 zaścianki, dymów włościńskich 8, dusz męzkich włościńskich 15, ziemi uprawnej i sianozętny włok 10; 3) Folwark Widziszki, przy którym 3 zaścianki, dymów włościńskich 4, dusz męzkich włościńskich 8, ziemi uprawnej i sianozętny włok 5, morgow 19, pod lasem 40 dziesięcin; 4) Folwark Kruynie, przy nim wieś 1 i zaścianków 4, dymów włościńskich 7, dusz męzkich 24, ziemi uprawnej i sianozętny włok 13, pod lasem, z oddzieleniem w należytej proporcji 5) Zaścianek Powiżyntys albo Azustrupis z folwarkiem, dymów włościńskich 6, dusz męzkich włościńskich 12, ziemi uprawnej i sianozętny włok 10 morgow 15, pod lasem do 280 dziesięcin, w powiecie Wiłkomirskim.

32.) Klucz Szeszolski, w nim folwark, wsi 10 i zaścianków 18, dymów włościńskich 171, dusz męzkich włościńskich 669, ziemi uprawnej i sianozętny włok 249, morgów 4, pod lasem 1420 dziesięcin i jeszcze 7780 dziesięcin, w powiecie Wileńskim.

33.) Dzierżawa Kolupie, dymów włościńskich 2, dusz męzkich włościńskich 6, ziemi uprawnej i sianozętny włok 4, w powiecie Kowieńskim.

34.) Dzierżawa Mielaniszki i Matakeme, przy której 2 zaścianki, ziemi uprawnej i sianozętny włok 4, morg. 5, pod lasem 60 dzies. w powiecie Wileńskim.

35.) Dzierżawa Niekraszuny, samą ziemię mająca, uprawn. i sianoz. włok 4, morgow 5, pod lasem 60 dziesięcin, w powiecie Wileńskim.

36.) Dzierżawa Popunże albo Pelikany, przy której zaścianek 1, ziemi włok 2, morgow 26, pod lasem do 80 dziesięcin w powiecie Wileńskim.

37.) Dzierżawa Kierwele z folwarkiem, ziemi uprawnej i sianozętny włok 2, pod lasem do 20 dziesięcin, w powiecie Oszmiańskim.

38.) Dzierżawa Buble, przy niej wieś 1, dymów włościńskich 2, dusz włościńskich męzkich 7, ziemi uprawnej i sianozętny włok 2, pod lasem do 20 dziesięciu w powiecie Trockim.

39.) Dzierżawa Drabużniki, dymów włościńskich 4, dusz męzkich włościńskich 21, ziemi uprawnej i sianoz. włok 5, pod lasem 63 dziesięc. w powiecie Trockim.

40.) Dzierżawa Krasnopolie, przy której wieś 1, dymów włościńskich 3, dusz męzk. włość 17, ziemi uprawnej i sianoz. włok 4, pod lasem 56 dziesięcin w powiecie Trockim.

41.) Dzierżawa Diergancy, dusz męzk. włość 5, ziemi uprawn. i sianoz. włok 2 pod lasem 36 dziesięc. w powiecie Trockim.

42.) Dzierżawa Niedowarcy, przy niej zaścianek 1, dymów włość 1, dusz męzk. 7, ziemi uprawn. i sianoz. włok 2, pod lasem 39 dziesięc. i jeszcze 1881 dziesięc. w powiecie Trockim.

43.) Dzierżawa Naszkuny z folwarkiem, ziemi uprawnej i sianoz. włoka 1, morgow 6, pod lasem 18 dziesięcin w powiecie Trockim.

44.) Starostwo Ruseliszki, z folwarkiem, dym włość 1, dusz męzkich włość 2, ziemi uprawnej i sianozętny włok 6, pod lasem 1 i pół dziesięc. w powiecie Zawileyskim.

45.) Dzierżawa Nieczuny, w której wieś 1, dymów włość 4, dusz włość męzkich 23, ziemi uprawn. i sianoz. włok 4, w powiecie Wiłkomirskim.

46.) Dzierżawa Kijawki, przy której folwark, 2 wsi i 1 zaścianek, dymów włość 17, dusz męzkich włość 52, ziemi uprawn. i sianoz. włok 28, morgow 28, pod lasem 360 dziesięcin, w powiecie Rosieńskim.

47.) Małowiany, w której wieś 1, dymów włościńskich 3, dusz włościńskich 15, ziemi uprawnej i sianozętny włok 6, pod lasem do 20 dziesięcin, w powiecie Rosieńskim.

48.) Dzierżawa Naczuny, albo Zygiszki, ziemi uprawnej i sianoz. włok 11, w powiecie Rosieńskim.

49.) Starostwo Wilaykowskie, w którym wieś Wileyki, ziemi uprawnej i sianozętny włok 3 morg. 2 i pół w powiecie Rosieńskim.

50.) Starostwo Szlędzkie, przy niem wieś Szledy, ziemi uprawn. i sianoz. włok 4 morgow 9, w powiecie Rosieńskim.

51.) Dzierżawa Gordziany albo Domeyki, ziemi uprawnej i sianozętny włok 6, morgow 8, pod lasem do 100 dziesięcin, w powiecie Szawelskim.

52.) Dzierżawa Poberże, przy niej folwark i wieś 1, dymów włościńskich 4, dusz męzkich włościńskich 19, ziemi włok 5, morgow 28 i pół, pod lasem do 40 dziesięcin, w powiecie Szawelskim.

53.) Dzierżawa Diargiany, przy niej wieś 1, ziemi uprawnej i sianozętny włok 12, pod lasem do 140 dziesięcin, w powiecie Szawelskim.

54.) Starostwo Montartyskie, dym włościński 1, dusz męzkich włościńskich 3, ziemi uprawnej i sianozętny włok 4 morg 1, las jest w zaściankach, w powiecie Szawelskim.

55.) Starostwo Pożyżemskie, w nim 2 wsi i zaścianek 1, dymów włościńskich 8, dusz męzkich włościńskich 44, ziemi uprawnej i sianoz. włok 38, morgow 17, pod lasem 400 dziesięcin, w powiecie Szawelskim.

56.) Starostwo Peliońskie, przy niem wieś 1, dymów włościńskich 2, dusz włościńskich męzkich 8, ziemi uprawnej i sianoz. włok 2, morgow 25 $\frac{1}{2}$, pod lasem 60 dziesięcin w powiecie Szawelskim.

57.) Starostwo Pojezierskie w którym wieś 1 dymów włość 16, dusz męzkich włość 82, ziemi uprawnej i sianoz. włok 14, morgow 3 i pół, pod lasem 568 dziesięcin w powiecie Rosieńskim.

58.) Woytowstwo Zasnudzkie; 1) Folwark Łakanie, wsi 12, zaścianków 17, dymów włość 62; 2) Folwark Krywosidcy, przy nim wsi 15; dymów wł. 45; 3) Folwark Niewiarowo, przy nim wsi 6, dymów włościńskich 10, we wszystkich dusz męzkich włościńskich 386; ziemi uprawnej i sianoz. przy pierwszym włok 44, morgów 23, pod lasem 440 dziesięcin, przy drugim włok 48, morg. 7 i pół, mor. pod lasem 233 dziesięcin, przy trzecim, włok 13 i pół, pod lasem 85 dziesięcin, przy wszystkich folwarkach pastoszy włok 13; w powiecie Brasławskim.

59.) Woytowstwo Druyskie, w niem folwark, wsi 12, zaścianków 13, dymów włościńskich 78, dusz włościńskich męzkich, rzeczywiście będących 209, ziemi uprawn. i sianoz. włok 77, morgow 19, pod lasem 740 dziesięcin, w powiecie Brasławskim.

60.) Starostwo Bystrzyckie: 1) Folwark Jgnacow, przy nim miasteczko Bystrzyca, wioseczka 1 i zaścianków 12, dymów włościńskich 66, dusz męzkich włościńskich 264, ziemi uprawnej i sianoz. włok 88, morgow 3, pod lasem 806 dziesięcin; 2) Folwark Zabcin, przy nim wioska 3, dymów włościńskich 79, dusz męzkich włościńskich 264, ziemi uprawnej i sianoz. włok 93, morg 1, las w proporcji; w powiecie Wileńskim 3) Tegoż Starostwa część, przy której wsi 10, i zaścianków 17, dymów 141, dusz męzk. włościńskich 460, ziemi uprawn. i sianoz. włok 225, morgów 28, pod lasem 930 i jeszcze 1270 dziesięcin, w powiecie Zawileyskim.

61.) Ciwuństwa Wileńskiego: 1) Folwark Lingmiany, przy nim miasteczko tegoż imienia, wsi 12 i 10 zaścianków, dymów 140, dusz męzkich włość 762, ziemi uprawn. i sianoz. włok 220, morgow 27, pod lasem 1718 dziesięcin i jeszcze 864 dziesięcin w powiecie Wiłkomirskim; 2) Dwor Ożwinty, przy nim wsi 24, dymów włość 87, dusz męzkich włościńskich 96, ziemi uprawn. i sianoz. włok 165, morgow 9, pod lasem 1040 i jeszcze 3740 dziesięcin, w powiecie Brasławskim; 3) Klucz Swięciański, przy nim miasteczko Swięciany, wsi 14, i zaścianków 10, dymów włościńskich 81, dusz męzkich włościńskich 321, ziemi uprawnej i sianoz. 138 włok, pod lasem 691 i jeszcze 749 dziesięcin, w powiecie Zawileyskim; 4) Folwark Niemenczynek, przy nim wieś 1, dymów włościńskich 4, dusz męzk. włościńskich 67, ziemi uprawn. i sianoz. włok 4, morg. 15, pod lasem 142 dziesięc. w powiecie Wileyskim; 5) Majątek Giany, przy nim wsi 20 i zaścianków 5; dymów włościńskich 77, dusz męzkich włość 460 ziemi uprawn. i sianoz. włok 161, morgow 2 i pół, pod lasem 953 i jeszcze 2825 dziesięc. w powiecie Wileyskim.